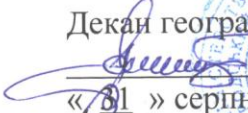

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декаан географічного факультету
 доц. Калинич І.В./
« 31 » серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 «Географія»
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2020

Робоча програма навчальної дисципліни **«Політична географія»** для здобувачів вищої освіти галузі знань 10 «Природничі науки» спеціальності 106 «Географія» освітньої програми Географія.

Укладач: Жулканич Борис Михайлович, старший викладач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

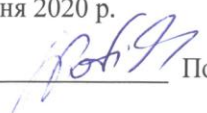
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Голова методичної комісії Потіш Л.А.

© Жулканич Б.М., 2020 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2020 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	3-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента –3	6-й	8-й
	Лекції:	
	34	12
	Практичні (семінарські):	
	18	6
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	53	87

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Політична географія» є: розкрити особливості сучасної політичної картини світу, сформувати у студентів знання про основи геополітики як практичного інструменту розв'язання регіональних проблем у світі та в Україні, показати роль та місце України у світовому геополітичному просторі.

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів з науковими основами політичної географії;
- розглянути історичні етапи формування політичної географії;
- розкрити сутність територіально-політичної організації суспільства та територіально - політичних систем різних ієрархічних рівнів;
- вивчити сучасну політичну карту світу; показати сучасну геополітичну картину світу;
- проаналізувати основні регіональні геополітичні проблеми у світі;
- засвоєння розгорнутої інформації про форми державного устрою та систему органів державної влади, функції державних кордонів і столиць;
- аналіз новітніх територіальних трансформацій політичної карти світу;
- формування уявлення про співвідношення сил у світовій політиці;
- виявлення впливу геоглобалізаційних процесів на політичну карту світу, державу і окремого громадянина;
- особливості геополітичної ситуації в окремих регіонах світу; політико-географічне та геополітичне положення України прищеплення навичок самостійної роботи з різними джерелами політичної, економічної та географічної інформації (картами, схемами, статистичними даними, літературою, ілюстрованим матеріалом, ресурсами всесвітньої мережі Internet тощо);
- вивчення і перевірка знань політико-географічної номенклатури тощо.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.

ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Політична географія» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Географія»:

ОК 1.3 «Філософія»;

ОК 1.4 «Історія та культура України»;

ОК 2.7 «Основи картографії»;

ОК 2.17 «Регіональна економічна і соціальна географія»;
 ОК 2.24 «Історична географія з основами етнографії»;
 ОК 2.27 «Географія населення з основами демографії»;

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	ПРН 1
Пояснювати особливості організації географічного простору.	ПРН 3
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.	ПРН 5
Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.	ПРН 6
Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.	ПРН 8
Знання проблем та особливостей сучасних демографічних процесів на планетарному, національному та локальному рівнях, розуміння причинно-наслідкових зразків цих процесів, розуміння сучасних тенденцій розвитку суспільства в умовах глобалізації і регіоналізації.	ПРН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Політична географія»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
• знати об'єктно-предметне поле політичної географії і геополітики; • володіти сутністю територіально-політичної організації суспільства; • знати історичні етапи формування політичної географії і геополітики; • аналізувати особливості сучасної політичної карти світу; • розрізняти парадигми і концепції геополітики; • знати особливості геополітичної ситуації в окремих регіонах світу; • характеризувати політико-географічне та геополітичне положення України.	ПРН 1, ПРН 3
• Вміти розкривати суть основних концепцій політичної географії та геополітики; • аналізувати територіально-політичні системи різних ієрархічних рівнів; • аналізувати сучасну політичну карту світу; • давати характеристику політико-географічного та геополітичного положення регіонів і держав світу; • застосовувати методи регіонального геополітичного аналізу; • використовувати закони геополітики для пояснення сучасних регіональних процесів; • давати оцінку ролі України у світовому політичному просторі.	ПРН 5 ПРН 6 ПРН 8 ПРН 14

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методами навчання є: словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), практичні (семінарське заняття, практична робота), наочні методи (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді, презентації.

Форма модульного контролю: письмова робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит в усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	СР	50	100
5	5	5	10	10	15		

T1, T2 ... – теми практичних

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	СР	60	100
5	10	10	10	15		

T1, T2 ... – теми практичних

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	35	4	35
Презентації	1	15	1	15
Модульна контрольна робота	1	50	1	60
Разом	7	100	6	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:

1. Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.
2. Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.
3. Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.
4. Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.

У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.

Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.

Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях,

які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних його письмових відповідях є як принципи, так і грубі помилки. Студенти, які не представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «Політична географія» здійснюється у формі екзамену, який проводиться в усній формі. Результати заліку оцінюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен та диференційований залік	Залік
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль.

Переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання в національну та шкалу за системою ECTS здійснюється за наступною схемою:

Студент, який отримав за результатами підсумкового контролю оцінку «незадовільно» (35-59 балів), зобов'язаний перескласти іспит.

Результати підсумкового контролю знань заносяться до екзаменаційної відомості.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

МЕТОДОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ. ПОЛІТИЧНА КАРТА СВІТУ

I. Політична карта світу як об'єкт політичної географії

ТЕМА 1. Методологія та історія формування політичної географії як науки

Предмет і метод географії. Зміст поняття «політика». Політична географія (ПГ) як наука: підходи до визначення. Політична сфера (політосфера) суспільного життя як об'єкт вивчення ПГ. Структура ПГ. Методи ПГ. Рівні дослідження ПГ. Місце ПГ в системі туристсько-економічних, суспільно-географічних наук. Сучасні завдання й функції ПГ (теоретико-пізнавальна, методологічна, світоглядно-гуманістична).

Генезис політико-географічної думки. «Нова» ПГ: проблематика і теорії. Концепції територіально-політичної організації сучасних суспільств.

Розвиток української політико-географічної думки.. Сучасний стан ПГ в Україні.

ТЕМА 2. Політична карта світу як об'єкт наукового дослідження

Політична карта світу (ПК). Періодизація всесвітньої історії й формування ПК світу. Поняття якісних та кількісних змін на ПК. Проблема регіоналізації ПК світу. Формування регіональних цивілізацій. Регіональні розходження і їхні причини. Акроніми (аббревіатури) на ПК світу: види, приклади.

Суперечливі та проблемні питання стану сучасної ПК світу. Міжнародні конфлікти, їх типи, об'єктивні та суб'єктивні передумови виникнення. "Гарячі" точки планети. Етнополітичні конфлікти: чинники, шляхи подолання. Проблеми територіальних претензій. Географія специфічних політичних утворень. Регіоналістські, автономістські та сепаратистські етнічні рухи, їх географія.

ТЕМА 3. Географічне державознавство

Об'єкти ПК: «держава», «країна», «територія». Територіально-політична організація суспільства. Види і функції територіально-політичних систем (ТПС). Держава як найбільш цілісна ТПС. Ознаки держави. Внутрішні та зовнішні функції держави.

Історична зміна і розвиток уявлень про державу. Теорії походження держави. Характеристики держави як географічного об'єкта. Політико-географічне положення (ПГП) держави.

Географічний простір держави. Форми державної території. Вплив конфігурації території на суспільні процеси в державі.

Адміністративно-територіальний поділ (АТП) держави. Співвідношення місцевого і територіального управління. Принципи формування сітки АТП. Ієрархія одиниць АТП. Функції АТП. Адміністративно-територіальний устрій, його структура. Поділ адміністративних одиниць за площею і чисельністю населення в деяких державах світу. Головні сучасні напрями реформування АТП: укрупнення низових ланок, створення великих регіонів тощо. Перспективи адміністративної реформи в Україні.

ТЕМА 4. Класифікації та типології країн світу

Значення і сутність типологій країн.

Показники для «географічних» типологій (форми правління, форми державного устрою, типи політичних режимів).. Новітні погляди на класифікації країн: теократичні республіки, держави-напівфедерації тощо.

Федералізм як форма державного устрою. Порівняння унітарних і федеративних держав. Класифікації країн світу за географічним, економіко-географічним, політико-географічним положеннями, величиною території, кількістю і типом відтворення населення, його національним складом, рівнем урбанізації, природно-ресурсним потенціалом. Типологія країн світу за рівнем соціально-економічного розвитку та господарською спеціалізацією в міжнародному поділі праці, за рівнем сформованості організаційно-управлінських структур, структурою господарства країни. Інші підходи до класифікації країн. Країни за ступенем небезпеки для туристів.

II. Історія формування та сучасний стан політичної карти світу

ТЕМА 5. Сучасна політична карта світу. А/Політична карта Старого Світу – Євразії та Північної Африки

Азія - найбільша частина світу.

ПК Євразії та Північної Африки за часи Середньовіччя, її характерні особливості. Основні міждержавні суперечності, що обумовили формування ПК Європи Нового часу. Хронологія європейської колонізації Азії. Антиколоніальний рух в азіатських країнах. Введення мандатної системи. Хвилі деколонізації.

Характеристика основних етапів формування ПК у XX ст. Друга світова війна і територіальні зміни по її закінченні. Основні особливості ПК в період «холодної війни». Наслідки падіння "залізної завіси". Розпад соціалістичних федеративних держав і системи соціалізму в цілому.

ПК Європи та Азії на сучасному етапі. Субрегіони і їхній склад. Сучасні системи державного правління. «Гарячі точки» на ПК. Народи без державності. Нові індустріальні країни Південно-Східної Азії: причини і наслідки економічного буму.

Україна на ПК Європи та світу.

Б/Політична карта Нового Світу

Політична карта Африки на південь від Сахари.

Політична карта Латинської Америки. Проблема регіоналізації ПК Америки.. Роль США в Центральній Америці.

Політична карта Північної Америки. Колонізація Північної Америки. США: особливості устрою території.

Політична карта Австралії, Океанії та Антарктиди. Освоєння Австралії – країна «переселенського капіталізму». Океанія - найбільше скупчення островів. Сучасні політичні статуси островних держав. Антарктида на ПК світу: міжнародно-правовий режим. Особливий політичний статус Антарктиди та територіальні претензії на її територію: причини та прогнозування подальшого стану.

Модуль 2

ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ

III. Міждержавні границі та їх функції в сучасному світі

ТЕМА 6. Географія столиць, кордонів та міжнародні інтеграційні об'єднання на політичній карті світу

Столиця – головний політичний центр держави. Класифікація столиць за походженням. Ексцентриситет столиці і його політико-географічне значення. Основні політичні функції. Явище перенесення столиць: причини, приклади, хронологія. Офіційні та фактичні столиці. Літня та зимова столиці Бутану. Столиця як місце зосередження найцінніших історико-культурних ресурсів держави. Роль столиць у формуванні географії туристичних потоків.

Лімологія: державний кордон як ознака суверенітету. Підходи і методи географічних досліджень державних кордонів. Види і типи границь. Функції кордонів в епоху глобалізації (бар'єрна, контактна, фільтрувальна), їх співвідношення.. Державні кордони як складова світової системи границь. Спільні кордони. Доктрини "вільних" та "прозорих" кордонів. Державне будівництво і границі. Адміністративні границі. Транскордонне співробітництво, трансграничні райони та їх типи. Майбутнє світової системи політичних кордонів.

Міжнародні інтеграційні об'єднання на політичній карті світу.

Умови і причини міжнародної інтеграції. Основні етапи й шляхи створення міжнародних організацій. Принципи й правила формування міжнародних організацій у XX–XXI ст. Політична й економічна інтеграція. Поділ міжнародних організацій за функціональними особливостями. Типи основних міжнародних організацій, їхній склад і мета. Участь України в роботі міжнародних організацій.

Найважливіші глобальні міжнародні організації.

Регіональна інтеграція та розмивання поняття державного суверенітету. Значення провідних регіональних та субрегіональних міжурядових організацій. Чорноморський регіон економічного співробітництва (ЧРЕС). Вплив інтеграційних процесів на свободу переміщення та розвиток туризму (Шенгенська угода).

ТЕМА 7. Електоральна географія.

Географія виборів (електоральна географія) - новий напрям розвитку ПГ. Місце електоральної географії (ЕГ) у системі географічних наук. Теоретичні основи ЕГ і її основні напрямки. Методи досліджень ЕГ. Географія голосувань. Географічні фактори голосувань. Географія представництва. Розміщення партійно-політичних сил (ППС) та їх територіальне співвідношення. Фактори територіальної розстановки ППС. Аналіз впливу ППС на результати виборів. Політико-географічне (електоральне) районування держави.. Викривлення. волевиявлення виборців.

Поняття політичної партії та громадсько-політичного руху. Функції політичної партії. Підходи до типології політичних партій. Класифікація партій за напрямками політичних

поглядів (ідеологією). Соціальна база політичної партії. Партійні системи, їх класифікація. Види громадських організацій.

Критерії класифікацій виборчих систем. Типи виборчих систем на прикладі окремих держав. Чинники, що впливають на політичну ситуацію в країні.

Сучасна політична ситуація в Україні (за результатами останніх виборів). Електоральна географія України. Основні партії України. Градієнта Захід/Схід. Розходження місто/сіло.

ТЕМА 8. Історія геополітичної думки і теоретичні підходи в геополітиці.

Історична змінюваність політичних уявлень. Поняття геополітики. Зміст і співвідношення понять «політична географія», «геополітика», «геостратегія». Історія геополітичних уявлень і теорій. Напрями геополітики. Вплив на розвиток геополітики праць Ф.Ратцеля. Євразійський материк як найважливіший геополітичний регіон сучасності. Основні геостратегічні агенти Євразії (Китай, Німеччина, Франція, Росія, Індія). Геополітичні центри Євразії.

Основні класичні геополітичні доктрини. Наукові школи сучасної геополітики. Нестабільність сучасної геополітичної ситуації у світі, перспективи її зміни.

Сучасні геополітичні проблеми кордонів як геополітичної реальності, мети, геополітичного засобу. Чинники, що впливають на світовий статус держави.

Геополітика й Україна. Геополітичні доктрини України.

ТЕМА 9. Основи геоглобалістики.

Якісна зміна міжнародної політичної системи. Поняття «глобалізація». Глобалізація як історичний процес: вплив на політосферу і політичну карту світу. Посилення взаємозв'язків між країнами у всіх сферах життя у XX–XXI ст.ст. Глобалізація процесів економічного, соціального, політичного, культурного і духовного розвитку людства. Глобалізація та трансформація інституту держави. Транснаціональні корпорації (ТНК) як нові геостратегічні суб'єкти міжнародних відносин. Виникнення глобальних (всесвітніх) проблем: поняття і класифікації. Взаємозв'язок між ними, причини виникнення, сучасний стан й перспективи вирішення. Проблеми поширення демократії і багатопартійності. Значення глобалізації для окремого громадянина.

6.2. Структура навчальної дисципліни

(денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
6-й семестр						
МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ. ПОЛІТИЧНА КАРТА СВІТУ						
Тема 1. Методологія та історія формування політичної географії як науки	12	4	2			6
Тема 2. Політична карта світу як об'єкт наукового дослідження	12	4	2			6
Тема 3. Географічне державознавство	10	2	2			6
Тема 4. Класифікації та типології країн світу	12	4				6
Тема 5. Сучасна політична карта світу.	11	4	2			6
Модульна контрольна робота	1		2			
Разом за модуль	58	18	10			30
МОДУЛЬ 2. ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ.						
Тема 6. Географія столиць, границь та міжнародні інтеграційні об'єднання на політичній	11	4	2			5

карті світу						
Тема 7. Електоральна географія	12	4	2			6
Тема 8. Історія геополітичної думки і теоретичні підходи в геополітиці	12	4	2			6
Тема 9. Основи геоглобалістики	11	4	1			6
Модульна контрольна робота	1		1			6
Разом за модуль	47	16	8			23
Разом за семестр	105	34	18			53

(заочна форма навчання)

Назви тем	8 –й семестр					
	Заочна форма					
	Усього	у тому числі				
		лекц	пр	лаб	інд	ср
Тема 1. Методологія та історія формування політичної географії як науки	11	1				10
Тема 2. Політична карта світу як об'єкт наукового дослідження	12	1	1			10
Тема 3. Географічне державознавство	13	2	1			10
Тема 4. Класифікації та типології країн світу	11	1				10
Тема 5. Сучасна політична карта світу.	13	2	1			10
Тема 6. Географія столиць, границь та міжнародні інтеграційні об'єднання на політичній карті світу	14	2	1			11
Тема 7. Електоральна географія	12	1	1			11
Тема 8. Історія геополітичної думки і теоретичні підходи в геополітиці	11	1				10
Тема 9. Основи геоглобалістики	12	1	1			10
Усього годин	105	12	6			87

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ модуля, теми	Назва практичного (семінарського) заняття і короткий його зміст	Кількість аудиторних годин	
		Денна	Заочна
Тема 1	Практична робота 1. Політична географія як наука. Політика як географічна реальність	2	-
Тема 2 (1/2)	Практична робота 2. Території суверенні, залежні та з невизначеним статусом на сучасній політичній карті світу	2	1
Тема 3	Практична робота 3. Динамізм політичної карти світу та територіальні претензії держав	2	-
Тема 4	Практична робота 4. Географічні типології країн світу	2	1
Теми 5, 6	Практична робота 5. Історична політична географія	2	1
Теми 7,8	Практична робота 6. Міжнародні інтеграційні процеси	2	1
Тема 9	Практична робота 7. Електоральна географія	2	
Тема 10 (1/2)	Практична робота 8. Геополітика	2	1
Тема 10 (1/2)	Практична робота 9. Геополітичні концепції	2	1

Разом	18	6
--------------	-----------	----------

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Геоконфліктологія як напрям політичної географії: історія формування, сучасний стан, методологія.	2	3
2	Проблема зіткнення глобалістських та антиглобалістських поглядів у сучасному світі.	2	3
3	Географія сепаратизму.	2	3
4	Роль ООН у вирішенні збройних конфліктів в світі.	2	3
5	Роль природо ресурсного чинника у виникненні і розвитку регіональних і глобальних конфліктів.	1	3
6	Міждержавні конфлікти у Південно-Китайському морі.	2	3
7	Країнознавча характеристика самопроголошених держав на пострадянському просторі.	2	3
8	Проблема централізації держав та самовизначення народів.	2	3
9	Національно-етнічні проблеми й протиріччя у Південно-Східній Європі.	1	3
10	Ісламський світ на сучасній політичній карті світу.	2	3
11	Характеристика історичних форм колоніальної залежності.	2	3
12	Порівняльна характеристика монархічних форм устрою різних країн.	2	3
13	Етапи формування політичної карти Європи.	1	3
14	Історико-географічний процес формування національних держав у Західній, Центральній і Східній Європі.	1	3
15	Динамізм і консерватизм розвитку політичної карти світу.	2	3
16	Самовизначення народів і збереження територіальної цілісності держави – основні принципи міжнародного права і їхнє відбиття на політичній карті.	1	3
17	Проблеми територіального розмежування морського простору.	2	3
18	Антарктида на карті світу: міжнародно-правовий статус.	1	3
19	Сценарії розвитку політичної карти світу в XXI столітті. Прогнози розпаду держав у Європі, Азії, Африці й Америці.	1	3
20	Пірамідальна будова світу в XXI столітті: перспективи розвитку.	2	3
21	Недоторканність і непорушність державних кордонів – основний принцип міждержавних відносин в XXI столітті.	1	3
22	Адміністративно-територіальний поділ (АТП) держав. Географічні типи АТП.	2	3
23	Етноконфесійний чинник формування політичної карти світу та Балканського півострова.	2	2
24	Європейська інтеграція: основні інтеграційні об'єднання.	2	3
25	Друга світова війна і територіальні зміни по закінченні.	1	3
26	Геополітична концепція євразійства.	2	2
27	Теорія етногенезу Л.М. Гумільова.	2	3
28	Грецька цивілізація і Римська імперія.	1	2
29	Західна Європа: Франкська імперія, Священна Римська імперія.	2	2

30	Східна Європа: Візантійська імперія.	2	3
31	Вестфальський договір і формування сучасної системи держав-націй у Європі.	1	3
32	Геополітичні конфлікти в світі. Сучасні геополітичні проблеми кордонів.	2	4
	Разом	53	87

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: Мультимедійний проектор, інтерактивна дошка.

Обладнання: персональні комп'ютери, ноутбуки, планшети, веб-камери, карти, атласи.

Програмне забезпечення: Microsoft Office.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Голиков А.П. та ін. Вступ до економічної і соціальної географії: Підруч. / А.П. Голиков, Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко. – К.: Либідь, 1996. – 320 с.
2. Дністрянський М.С. Політична географія та геополітика: Навч. посіб. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 344 с.
3. Економічна і соціальна географія світу: Підручник / За ред. Б. Яценка. – К.: АртЕк, 1997. – 246 с.
4. Колосов В.А., Мироненко Н.С. Геополитика и политическая география. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 479 с.
5. Яценко Б.П. Політична географія: навч. посіб. – К.: Вид. Ін-ту сходознавства НАНУ, 2005. – 134 с.
6. Політична географія і геополітика: Навч.посібник / Б.П. Яценко, В.І. Стафійчук, Ю.С. Брайчевський та ін.; за ред. Б.П. Яценка. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.

Допоміжна література

1. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. – К.: ВЦ "Академія", 2003. – 688 с.
2. Витковский О.В. Политическая география и геополитика // Вестн. Моск. ун-та: Сер. геогр. – 1980. – № 6.
3. Економічна і соціальна географія світу / За ред. Є.П. Качана. - Тернопіль: Астон, 1999.
4. Копернік С.Г., Коваленко Р.Р. Економічна і соціальна географія світу в опорних схемах: Навч.-метод. посібник для учнів, абітур., студ. і вчит. - К.: ПП „Компанія „Актуальна освіта”, 1998.
5. Масляк П.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу. – К.: Лібра, 1996. – 328 с.
6. Олійник Л.Б., Степаненко А.В. Вступ до соціальної географії: Навчальний посібник. – К.: "Знання", КОО, 2000. – 204 с.
7. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. – К.: Вища шк., 1996.-232 с.
8. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. – Львів: Вид.центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. – 444 с.
9. Шаповал В. Державний лад країн світу: Довідник. – К.: Укр. Центр правових студій, 1999.
10. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – К.: Либідь, 2000. – 416 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Довідник ЦРУ по країнах світу. – Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
2. Збігнев Бжезинський. Великая шахматная доска (Господство Америки и его

геостратегические императивы). – Режим доступу:

<http://lib.ru/POLITOLOG/AMERICA/bzhezinskij.txt>

3. Контрольно-навчальні тести: Дистанційний курс «Політична географія» / Грицак Ю.П. – URI: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1938>
4. Служба зовнішньої розвідки України. – Режим доступу: <http://www.szru.gov.ua/>
5. The Security Service (MI-5). – Режим доступу: <https://www.mi5.gov.uk/>
6. Офіційний сайт ООН. – Режим доступу: <http://www.un.org/>
7. Представництво ООН в Україні. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua>
8. МЗС України. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/4130.htm>
9. Велика ложа України. – Режим доступу: <http://www.ukrmason.org/>
10. Всесвітньовідомий сайт «Вікілікс». – Режим доступу: <http://wikileaks.ch/>